

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 168/2023 van 18 december 2023

Betreft: Voorontwerp van wet tot digitalisatie van de relaties tussen de Federale Overheidsdienst Financiën, de burgers, de bedrijven, de rechtspersonen en bepaalde derden en tot opheffing van de wet van 26 januari 2021 betreffende de dematerialisatie van de relaties tussen de Federale Overheidsdienst Financiën, de burgers, rechtspersonen en bepaalde derden en tot wijziging van diverse fiscale wetboeken en wetten (CO-A-2023-502)

Sleutelwoorden: Digitalisatie van de relaties tussen de FOD Financiën en de burgers – beveiligd elektronisch platform – eBox – toestemming – recht om toestemming in te trekken – digitale kloof – eIDAS-verordening – elektronische handtekening.

Vertaling¹

Het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna "de Autoriteit"), aanwezig: de dames Juline Deschuyteneer, Cédrine Morlière, Nathalie Ragheno en Griet Verhenneman, en de heren Yves-Alexandre de Montjoye, Bart Preneel en Gert Vermeulen;

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, met name de artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op artikel 25, derde lid, van de WOG, volgens hetwelk de beslissingen van het Kenniscentrum bij meerderheid van stemmen worden aangenomen;

Gelet op Verordening (EU) 2016/679 *van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

---

¹ Voor de oorspronkelijke versie van de tekst, die collegiaal werd gevalideerd, cf. de Franse versie van de tekst, die beschikbaar is in de FR-versie van de rubriek "adviezen" van de website van de Autoriteit.

Gelet op de adviesaanvraag van de heer Vincent Van Peteghem, minister van Financiën, ontvangen op 24 oktober 2023;

Gelet op de aanvullende informatie, ontvangen op 30 november 2023;

Brengt op 18 december 2023 het volgende advies uit:

I. ONDERWERP EN CONTEXT VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Op 24 oktober 2023 heeft de minister van Financiën het advies van de Autoriteit gevraagd over een voorontwerp van wet *tot digitalisatie van de relaties tussen de Federale Overheidsdienst Financiën, de burgers, de bedrijven, de rechtspersonen en bepaalde derden en tot opheffing van de wet van 26 januari 2021 betreffende de dematerialisatie van de relaties tussen de Federale Overheidsdienst Financiën, de burgers, rechtspersonen en bepaalde derden en tot wijziging van diverse fiscale wetboeken en wetten* (hierna "het voorontwerp").
2. Zoals blijkt uit de titel van het voorontwerp, wil de FOD Financiën zijn relaties met burgers, bedrijven, rechtspersonen en bepaalde derden digitaliseren. Dit voornemen was al vastgelegd in de wet van 26 januari 2021 *betreffende de dematerialisatie van de betrekkingen tussen de Federale Overheidsdienst Financiën, de burgers, rechtspersonen en bepaalde derden en tot wijziging van diverse fiscale wetboeken en wetten*², die het voorontwerp beoogt op te heffen. In de Memorie van toelichting wordt in dit verband uitgelegd dat "*de snelle evolutie in de afgelopen twee jaar van de technologische en organisatorische processen op het gebied van digitalisering, evenals de regelgeving die daarmee verband houdt, [...] momenteel echter een globale herziening [vereisen] van bepaalde principes en van de methodologie van de voornoemde wet [van 26 januari 2021]*" hetgeen "*de opheffing*" vereist van de voornoemde wet die op 1 januari 2025 in werking zou treden.
3. De Memorie van toelichting preciseert dat, ook al blijven de grondslagen van de voornoemde wet van 26 januari 2021 in dit voorontwerp ongewijzigd, deze wet de relaties tussen de FOD Financiën en de gebruikers beoogt te baseren op de volgende principes: «*digital by default*»³, «*neutraal*»⁴,

---

² De Autoriteit heeft advies nr. 31/2020 van 3 april 2020 uitgebracht met betrekking tot een voorontwerp van wet tot wijziging van verscheidene fiscale wetboeken wat betreft de dematerialisatie van de relaties tussen de Federale Overheidsdienst Financiën en de belastingplichtigen (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/advies-nr.-31-2020.pdf>).

³ In de Memorie van toelichting staat hierover het volgende: "*elke communicatie met de FOD Financiën moet voor de gebruikers a priori mogelijk zijn via elektronische weg, bedrijven moeten verplicht deze methode gebruiken, natuurlijke personen moeten nog steeds hun uitdrukkelijke toestemming geven voor het gebruik van elektronische communicatie*".

⁴ In de Memorie van toelichting staat hierover het volgende: "*de neutraliteit met betrekking tot de rechtsgevolgen van de gebruikte communicatiemethode: de procedureregels zijn op dezelfde wijze van toepassing, ongeacht of de communicatie op papier of langs elektronische weg geschiedt*".

« *futureproof* »⁵, « *gecibleerd* »⁶. In het licht van de vermoedelijke goedkeuring in 2024 van de nieuwe eIDAS 2.0.-verordening, die voorziet in de invoering van een EU Digital Identity Wallet, is de Autoriteit van mening dat het voornemen om de elektronische relaties tussen de FOD Financiën en de gebruikers op een "*futureproof*"-basis te funderen onzeker en moeilijk controleerbaar is.

4. Het voorontwerp beoogt met name de invoering van een nieuw hoofdstuk I/1, getiteld "*Digitalisatie van de relatie tussen de Federale Overheidsdienst Financiën, de belastingplichtigen en bepaalde derden*", in Titel VII betreffende de vestiging en invordering van de belastingen in het *Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992* ("WIB 92"), dat de nieuwe artikelen 304ter tot en met 304^{septies} omvat (respectievelijk ingevoegd bij de artikelen 10 tot en met 14 van het voorontwerp). Het voorontwerp beoogt ook soortgelijke bepalingen op te nemen in andere wetboeken (met name het *Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde*; het *Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten*; het *Wetboek der successierechten*; het *Wetboek diverse rechten en taksen*, het *Wetboek van de minnelijke en gedwongen invordering van fiscale en niet-fiscale schuldvorderingen*; de *Hypotheekwet* van 16 december 1851; de *Domaniale wet* van 22 december 1949; de *Algemene wet inzake douane en accijnzen* van 18 juli 1977). Het voorontwerp eindigt met autonome bepalingen (artikelen 186 tot en met 193) die tot doel hebben de uitwisseling van berichten tussen de FOD Financiën en natuurlijke personen, bedrijven en rechtspersonen te digitaliseren met betrekking tot de bevoegdheden van de FOD Financiën die niet zijn opgenomen in de wetboeken en wetten die door het voorontwerp worden gewijzigd. Deze bepalingen zijn op dezelfde manier geformuleerd als de bepalingen over de wijziging van de verschillende wetboeken en wetten die hierboven zijn genoemd.
5. Wat de verwerking van persoonsgegevens betreft, brengt het voorontwerp geen wijziging aan in de bestaande gegevensverwerkingen, maar past het enkel de *manier* aan waarop de berichten⁷ tussen de FOD Financiën en de betrokken natuurlijke personen worden gecommuniceerd, namelijk elektronisch in plaats van op papier.
6. In dit advies worden alleen opmerkingen gemaakt voor zover de bepalingen van het voorontwerp aanleiding geven tot commentaar met betrekking tot de bescherming van persoonsgegevens.

---

⁵ In de Memorie van toelichting staat hierover het volgende: "om rekening te houden met toekomstige technologische ontwikkelingen, wordt het ontwerp zo geformuleerd dat het elke verwijzing naar een specifieke technologie vermijdt".

⁶ In de Memorie van toelichting staat hierover het volgende: "*een afzonderlijke inwerkingtreding van de wet zal mogelijk zijn naargelang de beoogde gebruikerscategorie. Zo zal bijvoorbeeld een vroege invoering van full digital ten voordele van bedrijven of een categorie daarvan nu mogelijk zijn, rekening houdend met het feit dat zij geacht worden in het geheel over voldoende capaciteit te beschikken voor de overgang naar de elektronische communicatie.*"

⁷ Artikel 2 van het voorontwerp beoogt de invoeging van een nieuw punt 22° in artikel 2, § 1, van het WIB 92, dat als volgt luidt: "*Voor de toepassing van titel VII, hoofdstuk I/1, wordt verstaan onder "bericht": alle schriftelijke mededelingen betreffende de rechten en verplichtingen opgenomen in dit Wetboek, de bijzondere wetsbepalingen op het stuk van de inkomstenbelastingen of de ter uitvoering ervan genomen besluiten, inclusief de briefwisseling, formulieren en verzendingen van gegevens, ongeacht de gebruikte drager.*"

1. Definitie van "beveiligd elektronisch platform" - voorspelbaarheid - verwerkingsverantwoordelijke

7. Artikel 2 in ontwerp beoogt in **artikel 2, § 1**, van het WIB 92 een nieuw **punt 21°** in te voegen, waarin het begrip "beveiligd elektronisch platform" als volgt wordt gedefinieerd:

"elke computertoepassing ter beschikking gesteld door de Federale Overheidsdienst Financiën of door een andere openbare instelling in samenwerking met de Federale Overheidsdienst Financiën of een andere instelling die aan de burgers, de bedrijven, de rechtspersonen en bepaalde derden elektronische diensten aanbiedt om elektronische berichten uit te wisselen met de Federale Overheidsdienst Financiën op voorwaarde dat de authenticatie en identificatie worden uitgevoerd in toepassing van hoofdstuk 4 van de wet van 18 juli 2017 inzake elektronische identificatie en die, door middel van aangepaste beveiligingstechnieken zoals bedoeld in art. 8, 2., van Verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van richtlijn (EG) 1999/93, de integriteit van de inhoud, de tijdsaanduiding, en zo ook de bewaring van het verzonden bericht garanderen" (onderstreept door de Autoriteit).

8. Op de vraag waarom ervoor gekozen werd om dezelfde verwoording te gebruiken om drie verschillende soorten platforms in algemene termen aan te duiden, antwoordde de raadsman van de aanvrager dat deze keuze "gerechtvaardigd wordt door het feit dat de FOD Financiën in het kader van de digitalisering van zijn relaties met burgers, bedrijven, rechtspersonen en bepaalde derden, te maken kreeg met de complexiteit van de context waarin de digitalisering van deze relaties moest worden overwogen.

Het was de bedoeling dat het eigen platform van de FOD Financiën, met inbegrip van de toepassingen MyMinfin, Myrent,... , zou worden behouden, evenals de reeds ingevoerde communicatiekanalen die hun waarde hebben bewezen in de elektronische uitwisseling van berichten ("enot", "Onegate", ...), naast de invoering van een elektronische uitwisseling van berichten via de eBox die, overeenkomstig artikel 13 van de wet van 27 februari 2019 betreffende de uitwisseling van berichten via de eBox, de FOD Financiën, als gebruiker, verplicht om in een dergelijke uitwisseling te voorzien.

Deze 3 soorten beveiligde elektronische platforms maken het allemaal mogelijk om te communiceren of de communicatie te vergemakkelijken tussen burgers, bedrijven, rechtspersonen, bepaalde derden, en de FOD Financiën." (vertaald door de Autoriteit)

9. De Autoriteit begrijpt de bezorgdheid van de aanvrager om het hoofd te bieden aan de complexiteit van de context waarin de digitalisering van de relaties tussen burgers, bedrijven, rechtspersonen en bepaalde derden, en de FOD Financiën moest worden overwogen, evenals de doelstelling van het voorontwerp om *futureproof*⁸ te zijn. Zij is evenwel van oordeel dat het gebruik van dezelfde

---

⁸ Zie voetnoot nr. 4 hierboven.

verwoording ("*beveiligd elektronisch platform*") voor drie verschillende soorten platforms het ontwerp niet gemakkelijk te begrijpen maakt en dus afbreuk doet aan de voorspelbaarheid ervan.

10. Enerzijds zal het gebruik van zeer algemene termen waarschijnlijk leiden tot problemen bij het begrijpen van bepaalde artikelen die het voorontwerp wil invoegen in het WIB 92, en die verwijzen naar twee verschillende soorten platforms. Zo bepaalt bijvoorbeeld het toekomstige artikel 304*sexies* van het WIB 92 (dat betrekking heeft op het vertrekpunt van de termijnen die van toepassing zijn wanneer het bericht langs elektronische weg wordt verzonden) in zijn derde lid, behoudens andersluidende bepaling dat: "*[...] het de derde werkdag [is] die volgt op de datum van terbeschikkingstelling van het bericht in de titel van het bericht op het beveiligd elektronisch platform van de Federale Overheidsdienst Financiën verzonden of ontvangen door middel van een beveiligd elektronisch platform, die het vertrekpunt zal zijn van de termijnen die van toepassing zijn voor het vervullen van de verplichtingen in dit Wetboek, de bijzondere wetsbepalingen op het stuk van de inkomstenbelastingen of van de tot uitvoering ervan genomen besluiten.*" Hetzelfde geldt voor het vierde lid van het genoemde artikel, dat als volgt is geformuleerd: "*Wanneer een bericht wordt verzonden door de Federale Overheidsdienst Financiën door middel van een beveiligd elektronisch platform en wanneer de datum van terbeschikkingstelling van het bericht in de titel van het bericht op het beveiligd elektronisch platform van de Federale Overheidsdienst Financiën en de datum van verzending van het bericht verzonden door middel van een beveiligd elektronisch platform verschillend zijn, zal de datum die het voordeligst is voor de betrokken persoon het vertrekpunt van de termijn zijn.*" Verwijzen naar "*het beveiligd elektronisch platform van de Federale Overheidsdienst Financiën*" en "*een beveiligd elektronisch platform*" in hetzelfde ontwerpartikel draagt niet bij tot de voorspelbaarheid van het voorontwerp voor zover deze twee formuleringen, die concreet⁹ drie verschillende platforms moeten aanduiden, worden gedefinieerd door hetzelfde begrip ("*beveiligd elektronisch platform*").
11. Anderzijds is de Autoriteit van oordeel dat een dergelijke definitie van het begrip "*beveiligd elektronisch platform*" vragen kan doen rijzen met betrekking tot de identificatie van de verwerkingsverantwoordelijken voor de verwerkingen van persoonsgegevens via de platforms in kwestie, voor zover het niet alleen gaat om de interne toepassingen die door de FOD Financiën worden aangeboden, maar ook om toepassingen die "*in samenwerking*" ter beschikking worden gesteld of "*worden aangeboden*" door andere overheidsinstellingen/instanties. Als de aanvraag intern is bij de FOD Financiën, ligt de verantwoordelijkheid voor de verwerking uitsluitend bij deze overheidsinstantie. In de twee andere gevallen (een toepassing "*in samenwerking*" met een andere openbare instelling of een toepassing "*aangeboden*" door een andere instelling om de

---

⁹ Volgens de aanvullende informatie "*zijn de twee beveiligde elektronische platforms in kwestie enerzijds dat van de FOD Financiën en anderzijds zowel de dienst aangeboden door de FOD die instaat voor de Digitale Agenda voor natuurlijke personen als de dienst aangeboden door de RSZ voor houders van een ondernemingsnummer, namelijk de eBox "Burger" en de eBox "Enterprise"*" (vertaald door de Autoriteit).

uitwisseling van berichten tussen burgers en de FOD Financiën mogelijk te maken) ligt de verantwoordelijkheid voor de verwerking (gezamenlijk of alleen) bij de FOD Financiën en de openbare instelling/instantie die het platform "*in samenwerking*" met de FOD Financiën ter beschikking stelt of die een platform voor de uitwisseling van elektronische berichten met de FOD Financiën "*aanbiedt*"¹⁰.

12. Het bepalen van de verwerkingsverantwoordelijke(n) aan de hand van een wettelijke norm draagt bij tot de voorspelbaarheid van die wettelijke norm en de doeltreffendheid van de rechten van de betrokkenen vastgelegd door de AVG.
13. Om de leesbaarheid en voorspelbaarheid van het voorontwerp te verbeteren, wordt in deze omstandigheden aanbevolen om in het voorontwerp een **machtiging aan de Koning** op te nemen om met een latere regelgevende norm de betrokken beveiligde elektronische platforms en de overheidsinstellingen/instanties aan te wijzen die verantwoordelijk zijn voor de verwerking van de gegevens die via deze platforms worden verwerkt. Dit zal het mogelijk maken om deze platforms nauwkeuriger te definiëren in het voorontwerp, met verwijzing naar de regelgevende bepaling die hen zal hebben aangewezen¹¹, terwijl een zekere mate van flexibiliteit wordt toegestaan die rekening houdt met de bestaande digitale omgeving (die al complex is) en met de "*futureproof*" doelstelling van het voorontwerp. Een dergelijke aanpak zal de voorspelbaarheid van het voorontwerp verbeteren met betrekking tot de beveiligde elektronische platforms die concreet worden bedoeld¹².
14. De Autoriteit merkt op dat de definitie van "beveiligd elektronisch platform" de verzending van berichten via elektronische middelen afhankelijk stelt van het feit dat het platform via hetwelk de berichten zullen worden verzonden de elektronische identificatie garandeert, overeenkomstig hoofdstuk 4 van de wet van 18 juli 2017 *inzake elektronische identificatie*, evenals de integriteit van de inhoud, de tijdsaanduiding en de bewaring van het verzonden bericht, door middel van

---

¹⁰ Zoals blijkt uit de toelichting bij artikel 2, 21°, in ontwerp van het WIB 92 en de aanvullende informatie, is de toepassing die in het voorontwerp wordt bedoeld en die ter beschikking wordt gesteld van de FOD Financiën om elektronische berichten uit te wisselen met burgers, bedrijven, rechtspersonen en bepaalde derden de eBox. Ter herinnering, de eBox is (1) de dienst aangeboden door de FOD BOSA waardoor de gebruikers bedoeld in artikel 2. 1° van de wet van 27 februari 2019 *inzake de elektronische uitwisseling van berichten via de eBox* (hierna de "eBox-wet"), om elektronische berichten uit te wisselen met natuurlijke personen of hun vertegenwoordigers (eBox "Burger"), en (2) de dienst aangeboden door de RSZ die de genoemde gebruikers toelaat om elektronische berichten uit te wisselen met houders van een ondernemingsnummer (eBox "Entreprise"). Wat betreft de bepaling van de verwerkingsverantwoordelijke wordt verwezen naar de artikelen 9 en 10 van de eBox-wet, zoals gewijzigd bij de wet van 13 september 2023 *tot wijziging van de wet van 27 februari 2019 inzake de elektronische uitwisseling van berichten via de eBox*, krachtens welke de FOD Bosa en de RSZ verwerkingsverantwoordelijken zijn voor de gegevensverwerkingen die nodig zijn voor het beheer en de garantie van de goede werking van de eBox die zij aanbieden, en de FOD Financiën verwerkingsverantwoordelijke is voor de verwerkingen die noodzakelijk zijn voor de individuele terbeschikkingstelling van documenten.

¹¹ De Autoriteit merkt op dat dit reeds de bedoeling is van artikel 304ter, § 1, derde lid, in ontwerp van het WIB 92, krachtens hetwelk de Koning bevoegd is om de eBox "Burger" aan te duiden als het beveiligde elektronische platform dat moet worden geactiveerd opdat de betrokken natuurlijke persoon berichten elektronisch kan ontvangen.

¹² Zie de opmerkingen hierboven in punt 10.

aangepaste beveiligingstechnieken als bedoeld in artikel 8, lid 2, van Verordening (EU) nr. 910/2014¹³.

15. De bedoelde aangepaste beveiligingstechniek wordt in het voorontwerp niet gedefinieerd, er wordt enkel verwezen naar artikel 8, lid 2, van Verordening (EU) nr. 910/2014. Deze bepaling heeft betrekking op stelsels voor elektronische identificatie waarvan de lidstaten kennis moeten geven aan de Europese Commissie, en de betrouwbaarheidsniveaus waaraan deze stelsels moeten voldoen in termen van technische specificaties en minimumprocedures. Om de voorspelbaarheid van het voorontwerp te vergroten, wordt daarom aanbevolen te verwijzen naar een "stelsel voor elektronische identificatie" als bedoeld in artikel 8, lid 2, van Verordening (EU) nr. 910/2014, in plaats van te verwijzen naar een "beveiligingstechniek". En om een passend beveiligingsniveau voor elektronische identificatie te waarborgen, moet worden gepreciseerd dat dit stelsel voor elektronische identificatie minstens een hoog of ten minste substantieel niveau garandeert in de zin van artikel 8, lid 2, van bovengenoemde verordening. Op 19 april 2023¹⁴ heeft België kennis gegeven van twee stelsels voor elektronische identificatie: (1) elektronische identiteitskaarten voor Belgen en buitenlanders en (2) de mobiele toepassing itsme, die beide een hoog niveau garanderen.

2. Keuzevrijheid voor natuurlijke personen zonder ondernemingsnummer (nieuw artikel 304ter WIB 92, zoals ingevoegd bij artikel 10 van het voorontwerp)

16. Krachtens **paragraaf 1, eerste lid, van het nieuwe artikel 304ter WIB 92** wordt elk bericht aan de FOD Financiën dat uitgaat van een natuurlijk persoon die geen houder is van een ondernemingsnummer, verzonden door middel van een beveiligd elektronisch platform voor zover hij er expliciet voor gekozen heeft om met de FOD Financiën langs elektronische weg te communiceren en er geen wettelijke of reglementaire bepalingen anders bepalen. Het **tweede lid** bepaalt dat bij gebrek aan de in het eerste lid uitdrukkelijke verklaring elk bericht onder gesloten omslag wordt verzonden. **Paragraaf 2** van deze nieuwe bepaling voorziet in een identieke bepaling betreffende de verzending van elk bericht van de FOD Financiën aan een natuurlijk persoon die geen houder is van een ondernemingsnummer. **Paragraaf 3** bepaalt dat de keuze van een natuurlijk persoon die geen houder is van een ondernemingsnummer om langs elektronische weg met de DOD Financiën te communiceren gebeurt door de uitdrukkelijke aanvaarding van het elektronische communicatieproces met de FOD Financiën door middel van

¹³ Verordening (EU) nr. 910/2014 van 23 juli 2014 van het Europees Parlement en de Raad betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van Richtlijn 1999/93/EG.

¹⁴ Stelsels voor elektronische identificatie aangemeld overeenkomstig artikel 9, lid 1, van Verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt, waarvan de lijst beschikbaar is op het volgende adres: <https://op.europa.eu/nl/publication-detail/-/publication/f1437a21-de4e-11ed-a05c-01aa75ed71a1/language-nl/format-PDF/source-search>.

een beveiligd elektronisch platform en dat de genoemde persoon zijn instemming op elk moment kan intrekken.

17. In toepassing van **artikel 304ter, § 1, vierde lid, in ontwerp** van het WIB 92, dat de Koning de bevoegdheid geeft om de toepassingsmodaliteiten van de uitwisselingsprocedure van berichten via elektronische weg te bepalen, zal de Koning met name het beveiligd elektronisch platform identificeren dat moet worden geactiveerd, de gevolgen van deze activering, en het al dan niet ontvangen van een kennisgeving. Uit de toelichting bij het artikel blijkt duidelijk dat de uitdrukkelijke aanvaarding van het elektronische communicatieproces met de FOD Financiën momenteel wordt gedaan door de activering van de eBox "Burger".
18. Artikel 304ter in ontwerp bepaalt dus dat de keuze van de natuurlijke persoon die geen houder is van een ondernemingsnummer om met de FOD Financiën langs elektronische weg te communiceren wordt gemaakt door het uitdrukkelijk aanvaarden van het elektronische communicatieproces met de FOD Financiën wanneer hij zijn eBox "Burger" activeert (hiermee levert hij de uitdrukkelijke verklaring bedoeld in artikel 304ter, § 1, tweede lid in ontwerp). De toestemming voor het gebruik van de eBox "Burger", door de activering ervan, heeft dus tot gevolg dat uitdrukkelijk wordt ingestemd met het feit dat de communicatie tussen de FOD Financiën en de betrokkene in de toekomst elektronisch (en niet meer op papier) zal verlopen ¹⁵.
19. Zoals de Autoriteit al heeft benadrukt in haar adviezen over ontwerpen van normen voor het gebruik van de eBox¹⁶, vormt de toestemming van ontvangers voor het gebruik van de eBox "Burger" niet de rechtmatigheidsgrond (in de zin van artikel 6 van de AVG) voor de elektronische uitwisseling van berichten via de eBox. De uitwisseling van informatie via de eBox zal overeenkomstig artikel 6,1, c) of e) van de AVG, systematisch worden gebaseerd op de regels inzake de bevoegdheid van de overheidsinstantie die bij de uitwisseling van informatie betrokken is, namelijk in casu de FOD Financiën. De toestemming is derhalve een passende aanvullende waarborg.

---

¹⁵ Zodoende stelt het voorontwerp de betrokkenen, overeenkomstig artikel 6 van de wet van 27 februari 2019 *inzake de elektronische uitwisseling van berichten via de eBox*, in kennis van de te volgen procedure om via de eBox berichten te verzenden naar en te ontvangen van de FOD Financiën.

¹⁶ Zie met name in dit verband advies nr. 154/2019 van 4 september 2019 over een voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 27 maart 2014 betreffende de communicaties via elektronische weg tussen de gebruikers en de Waalse openbare overheden en van het decreet van 27 maart 2014, betreffende de communicaties via elektronische weg tussen de gebruikers en de Waalse openbare overheden voor de aangelegenheden bedoeld in artikel 138 van de Grondwet (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/advies-nr.-154-2019.pdf>), advies nr. 165/2019 van 18 oktober 2019 betreffende een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van de artikelen 136/1 en 136/2 van het koninklijk besluit tot uitvoering van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992 betreffende de elektronische aanbidding van aanslagbiljetten (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/advies-nr.-165-2019.pdf>) en advies nr. 169/2022 van 19 juli 2022 betreffende een voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 27 februari 2019 inzake de elektronische uitwisseling van berichten via eBox (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/advies-nr.-169-2022.pdf>).

20. Wat de reikwijdte van de toestemming betreft, merkt de Autoriteit op dat paragraaf 3 van artikel 304ter in ontwerp bepaalt dat de toestemming uitdrukkelijk moet zijn gegeven. Uit de toelichting bij het artikel blijkt dat het de bedoeling van de aanvrager is dat de toestemming niet alleen uitdrukkelijk moet zijn, maar ook voorafgaand aan de elektronische uitwisseling. De bepalingen van het voorontwerp dienen dan ook te worden **aangevuld** om te preciseren dat de keuze van de betrokkene om langs elektronische weg met de FOD Financiën te communiceren, moet gebeuren door uitdrukkelijke en **voorafgaande** aanvaarding van het elektronische communicatieproces. Bovendien, zoals elke wilsuiting, moet deze voorafgaande en uitdrukkelijke toestemming **vrij, geïnformeerd en ondubbelzinnig** zijn. Daarom verdient het aanbeveling artikel 304ter, § 3, in ontwerp, van het WIB 92, in die zin **aan te vullen**.
21. Om ervoor te zorgen dat de betrokkenen correct en naar behoren worden geïnformeerd (en dat hun toestemming dus geïnformeerd wordt gegeven), is het belangrijk dat de informatie dat de uitdrukkelijke toestemming voor de uitwisseling van alle berichten met de FOD Financiën langs elektronische weg wordt gegeven door de eBox te activeren, duidelijk door de FOD Financiën op het betrokken beveiligde elektronische platform wordt verstrekt. De Autoriteit verzoekt de aanvrager ook om ervoor te zorgen dat het eBox-platform zelf ook de duidelijke informatie verstrekt dat de activering van de eBox de uitdrukkelijke aanvaarding inhoudt van de elektronische verzending van alle berichten met de FOD Financiën.
22. Wat de intrekking van de toestemming betreft, bepaalt de laatste zin van het nieuwe artikel 304ter, § 3, van het WIB 92, dat de betrokkene zijn toestemming te allen tijde kan intrekken. De toelichting bij het artikel preciseert in dit verband dat de persoon die ermee heeft ingestemd met de FOD Financiën langs elektronische weg te communiceren *"deze beslissing steeds [kan] herzien en opnieuw [kan] kiezen voor de papieren weg. Het volstaat voor hem om deze eBox te desactiveren."* Om de voorspelbaarheid van dit artikel te verbeteren en ten behoeve van de rechtszekerheid, moet **uitdrukkelijk** in het voorontwerp **worden vermeld** dat het intrekken van de toestemming inhoudt dat het bericht **voortaan onder verzegelde omslag zal worden verzonden** en dat deze intrekking **onmiddellijk ingaat**, of, in voorkomend geval, binnen een korte periode van maximaal 48 uur¹⁷ van kracht wordt. Het is ook belangrijk om ervoor te zorgen dat het intrekken van de toestemming even gemakkelijk is als het geven ervan. Daartoe moet het voorontwerp worden aangevuld met de bepaling dat de FOD Financiën de betrokkenen duidelijk zal informeren over de specifieke modaliteiten voor het intrekken van de toestemming en niet alleen over de mogelijkheid om die intrekking uit te voeren.

---

¹⁷ Op die manier kan het mogelijke risico van kruising van informatie worden beperkt indien de betrokkene zijn toestemming intrekt tussen het ogenblik waarop de berichten van de FOD Financiën klaar zijn om te worden verzonden en hun daadwerkelijke verzending via het betrokken beveiligde elektronische platform.

23. Volledigheidshalve wijst de Autoriteit op de opmerkingen die zij meermaals¹⁸ heeft gemaakt met betrekking tot de intrekking van de toestemming voor de elektronische uitwisseling van berichten met overheidsinstanties door het desactiveren van de eBox. Het is belangrijk dat burgers die de eBox gebruiken hun toestemming zowel in zijn geheel als specifiek kunnen intrekken, dat wil zeggen alleen met betrekking tot welbepaalde en specifieke overheidsinstanties. Voor zover het voorontwerp de bedoeling heeft om de uitwisseling van alle berichten tussen de FOD Financiën en natuurlijke personen te digitaliseren (of het nu gaat om de verzending van het aanslagbiljet, een verzoek om inlichtingen in verband met belastingen, de inning van verkeersboetes, ...), vraagt de Autoriteit zich af of het niet redelijk zou zijn om de mogelijkheid te overwegen dat de instemming selectief zou kunnen worden ingetrokken met betrekking tot bepaalde diensten die de FOD Financiën aanbiedt. Met een dergelijke benadering kan de toestemming een specifiek karakter krijgen, zoals vereist is voor elke wilsuiking.

24. Deze opmerkingen gelden mutatis mutandis voor de volgende bepalingen:

- artikel 70 van het voorontwerp (voegt een nieuw artikel 288*quater* in het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten in);
- artikel 113 van het voorontwerp (herstelt artikel 162*ter* in het Wetboek der successierechten);
- artikel 133 van het voorontwerp (voegt een nieuw artikel 211*quinquies* in het Wetboek diverse rechten en taksen in);
- artikel 150 van het voorontwerp (voegt artikel 97 in het Wetboek van de minnelijke en gedwongen invordering van fiscale en niet-fiscale schuldvorderingen in);
- artikel 170 van het voorontwerp (herstelt artikel 20 van de wet van 21 februari 2003 tot oprichting van een Dienst voor alimentatievorderingen bij de Federale Overheidsdienst Financiën);
- artikel 188 van het voorontwerp (op zich staande bepaling).

3. Verplicht gebruik van elektronische verzending voor houders van een ondernemingsnummer (nieuw artikel 304*quater* WIB 92, zoals ingevoegd bij artikel 11 van het voorontwerp)

---

¹⁸ Zie advies nr. 165/2019 betreffende een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van de artikelen 136/1 en 136/2 van het koninklijk besluit tot uitvoering van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992 betreffende de elektronische aanbidding van aanslagbiljetten, punten 12 en 13 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/advies-nr.-165-2019.pdf>); advies nr. 169/2022 betreffende een voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 27 februari 2019 inzake de elektronische uitwisseling van berichten via eBox (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/advies-nr.-169-2022.pdf>); advies nr. 253/2022 over het artikel 31 van het voorontwerp van wet houdende diverse fiscale bepalingen, punt 19 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/advies-nr.-253-2022.pdf>).

25. Het voorontwerp wil op een door de Koning te bepalen datum en uiterlijk op 1 januari 2028 het principe vastleggen dat (natuurlijke of rechts)personen die houder zijn van een ondernemingsnummer verplicht zijn om langs elektronische weg berichten uit te wisselen met de FOD Financiën. Zo bepaalt het nieuwe artikel 304^{quater} WIB 92, eerste lid: *"Behoudens indien de wettelijke of reglementaire bepalingen anders bepalen, wordt elk bericht aan de Federale Overheidsdienst Financiën, dat uitgaat van een persoon die houder is van een ondernemingsnummer verzonden door middel van een beveiligd elektronisch platform."* Het **tweede lid** luidt als volgt: *"Behoudens indien de wettelijke of reglementaire bepalingen anders bepalen, wordt elk bericht van de Federale Overheidsdienst Financiën aan een persoon die houder is van een ondernemingsnummer en dat betrekking heeft op de uitoefening van diens beroep, verzonden door middel van een beveiligd elektronisch platform."*
26. Zoals de Autoriteit al in een aantal adviezen¹⁹ heeft aangegeven, is het mogelijk dat natuurlijke personen die als zelfstandige een beroepsactiviteit uitoefenen en houder zijn van een ondernemingsnummer, niet over de nodige apparatuur en kennis beschikken om gemakkelijk elektronisch te communiceren met overheidsinstanties, waaronder de FOD Financiën. Maar zoals het Grondwettelijk Hof (het toenmalige Arbitragehof) benadrukte in zijn arrest nr. 106/2004²⁰, en ondanks het feit dat dit arrest bijna twintig jaar geleden werd uitgesproken, bestaat de digitale kloof nog steeds²¹. Uit dit arrest volgt dat een wettelijke bepaling die het gebruik van elektronische middelen verplicht stelt, vergezeld moet gaan van voldoende maatregelen om gelijke toegang van personen tot openbare diensten te garanderen, bij gebrek waaraan zij discriminatoir kan worden

---

¹⁹ Zie advies nr. 31/2020 van 3 april 2020 met betrekking tot een voorontwerp van wet tot wijziging van verscheidene fiscale wetboeken wat betreft de dematerialisatie van de relaties tussen de Federale Overheidsdienst Financiën en de belastingplichtigen, <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/advies-nr.-31-2020.pdf>, punt 7; advies nr. 169/2022 van 19 juli 2022 betreffende een voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 27 februari 2019 inzake de elektronische uitwisseling van berichten via eBox <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/advies-nr.-169-2022.pdf>, punt 21; advies nr. 93/2023 van 17 mei 2023 met betrekking tot het voorontwerp van gezamenlijk decreet en ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Franse Gemeenschapscommissie betreffende de digitale transitie van de instellingen, <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/advies-nr.-93-2023.pdf>, punt 22.

²⁰ Bij dit arrest zijn de wettelijke bepalingen op grond waarvan het Belgisch Staatsblad alleen nog op internet en niet meer op papier zou worden gepubliceerd, nietig verklaard (behalve drie exemplaren). Het Hof was hierover van mening: *«Die maatregel voert aldus een verschil in behandeling in tussen diegene die, aangezien hij toegang heeft tot informaticamaterieel, op eenvoudige wijze alle nummers kan raadplegen van het Belgisch Staatsblad die zijn uitgegeven sinds de inwerkingtreding van de aangevochten bepalingen en daaronder de tekst kan vinden die hem interesseert, en diegene die, aangezien hij geen toegang heeft tot de informatica, het nummer waarin die tekst is bekendgemaakt niet kan identificeren»* en *«Aangezien de bestreden maatregel niet gepaard gaat met voldoende maatregelen die waarborgen dat de rechtssonderhorigen een gelijke toegang hebben tot die teksten, heeft hij onevenredige gevolgen ten nadele van bepaalde categorieën van personen. Hij is dan ook niet bestaanbaar met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.»*

²¹ Zie ook in dat verband het verslag van de Koning Boudewijnstichting "Digitale inclusie, Barometer digitale inclusie, 2022" beschikbaar op de volgende link: <https://media.kbs-frb.be/nl/media/9837/Digitale%20Inclusie.%20Barometer%20Digitale%20Inclusie%202022>; de studie uit 2022 van de Belgische Vereniging voor Onderzoek en Expertise in Consumentenorganisaties "De digitale kloof overbruggen voor alle consumenten", beschikbaar via de volgende link van de FOD Economie: <https://economie.fgov.be/nl/publicaties/de-digitale-kloof-overbruggen>, en het advies over de impact van digitalisering van (overheids- of particuliere) diensten, uitgebracht op 3 februari 2023 door Unia en het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting, beschikbaar via de volgende link: <https://www.unia.be/nl/artikels/digitale-kloof-hoe-ongelijkheden-verminderen>.

geacht als blijkt dat zij onevenredige gevolgen heeft ten nadele van personen die niet over de nodige apparatuur of kennis beschikken om gebruik te maken van de elektronische weg.

27. De toelichting bij het artikel rechtvaardigt de noodzaak niet om een dergelijke verplichting²² in te voeren voor alle natuurlijke personen die houder zijn van een ondernemingsnummer; wat bijgevolg vragen met zich meebrengt met betrekking tot het evenredigheidsbeginsel. Tenzij kan worden aangetoond dat de maatregel waarin artikel 304*quater*, in ontwerp, van het MIB 92 voorziet, geen onevenredige gevolgen kan hebben voor bepaalde natuurlijke personen die als zelfstandige een beroepsactiviteit uitoefenen, moet het voorontwerp, met betrekking tot het risico van digitale uitsluiting, als volgt worden **aangepast**. Het is noodzakelijk ervoor te zorgen:

- dat de elektronische uitwisseling van berichten tussen de FOD Financiën en houders van een ondernemingsnummer **facultatief blijft voor natuurlijke personen die houder zijn van een ondernemingsnummer**, en
- dat natuurlijke personen die houder zijn van een ondernemingsnummer en die uitdrukkelijk hebben ingestemd met de elektronische uitwisseling van berichten met de FOD Financiën, **hun instemming te allen tijde kunnen intrekken** onder dezelfde voorwaarden als die welke gelden voor natuurlijke personen die geen houder zijn van een ondernemingsnummer en die hebben ingestemd met de elektronische uitwisseling van berichten met de FOD Financiën.

28. Bovendien blijkt uit de toelichting bij artikel 304*quater* van het WIB 92 dat het de bedoeling is de regels te preciseren die van toepassing zijn op *"een persoon die beschikt over een ondernemingsnummer en die handelt binnen de uitoefening van zijn beroep"* (onderstreept door de Autoriteit). Deze tweede voorwaarde is echter alleen opgenomen in het tweede lid van het nieuwe artikel 304*quater* WIB 92 en niet in het eerste lid, wat de voorspelbaarheid van deze bepaling ondermijnt. De bepaling in ontwerp kan immers zo worden geïnterpreteerd dat ze natuurlijke personen die houder zijn van een ondernemingsnummer verplicht om langs digitale weg informatie naar de FOD Financiën te sturen, ongeacht of die informatie al dan niet verband houdt met de uitoefening van hun beroep, terwijl de FOD Financiën alleen verplicht is om een bericht naar die natuurlijke persoon te sturen als dat bericht verband houdt met de uitoefening van zijn beroep. Bovendien wordt de formulering *"dat betrekking heeft op de uitoefening van diens beroep"* in het tweede lid van het toekomstige artikel 304*quater* BIW 92, niet gedefinieerd

---

²² Integendeel, uit de toelichting bij het artikel blijkt dat het de bedoeling is om het principe in te voeren dat een bericht van of naar een *"persoon die beschikt over een ondernemingsnummer en die handelt binnen de uitoefening van zijn beroep, voortaan in principe langs elektronische weg zal worden verzonden door middel van een beveiligd elektronisch platform aangezien zij geacht worden over de nodige geïnformatiseerde middelen te beschikken"*. Het feit dat de formulering van het toekomstige artikel 304*quater* de werkelijke bedoeling van de aanvrager niet correct lijkt weer te geven, heeft ook gevolgen voor de voorspelbaarheid van het voorontwerp, want als het er inderdaad om gaat een principe te formuleren volgens hetwelk personen met een ondernemingsnummer langs elektronische weg berichten moeten uitwisselen met de FOD Financiën, moet artikel 304*quater* worden aangevuld met uitzonderingsregels.

in het voorontwerp, hetgeen in de praktijk zou kunnen leiden tot interpretatieproblemen. Het is dus aangewezen om het voorontwerp in die zin te **verduidelijken**.

29. Deze opmerkingen gelden mutatis mutandis voor:

- artikel 44 van het voorontwerp (wijzigt artikel 53 *octies* van het *Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde*);
- artikel 71 van het voorontwerp (voegt een nieuw artikel 288 *quinquies* in het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten in);
- artikel 114 van het voorontwerp (herstelt artikel 162 *quater* in het Wetboek der successierechten);
- artikel 134 van het voorontwerp (voegt een nieuw artikel 211 *sexies* in het Wetboek diverse rechten en taksen in);
- artikel 151 van het voorontwerp (voegt een nieuw artikel 98 in het Wetboek van de minnelijke en gedwongen invordering van fiscale en niet-fiscale schuldvorderingen in);
- Artikel 189 (op zich staande bepaling).

4. Vertrekpunt van de termijn voor het vervullen van fiscale rechten en verplichtingen (nieuw artikel 304 *sexies* WIB 92, zoals ingevoegd bij artikel 13 van het voorontwerp)

30. Het toekomstige **artikel 304 *sexies* WIB 92** beoogt een datum van terbeschikkingstelling toe te kennen aan elektronische berichten die worden verstuurd door een persoon of door de FOD Financiën. In het **tweede lid**²³ ervan wordt bepaald dat elk elektronisch bericht dat door de FOD Financiën wordt verzonden in zijn titel een "*datum van terbeschikkingstelling van het bericht*" bevat. Het **derde lid** bepaalt dat, behoudens andersluidende bepaling, "*het de derde werkdag [is] die volgt op de datum van terbeschikkingstelling van het bericht in de titel van het bericht op het beveiligd elektronisch platform van de Federale Overheidsdienst Financiën verzonden of ontvangen door middel van een beveiligd elektronisch platform, die het vertrekpunt zal zijn van de termijnen die van toepassing zijn voor het vervullen van de verplichtingen in dit Wetboek [...]*".

31. Zowel uit de toelichting bij het ontwerp van artikel 304 *sexies* van het WIB 92 als uit de aanvullende informatie van de raadsman van de aanvrager blijkt duidelijk dat het voorontwerp tot doel heeft de termijnen en hun uitgangspunt te harmoniseren, ongeacht of het bericht elektronisch of op papier wordt verzonden. In de Memorie van toelichting staat verder dat het de bedoeling is dat

---

²³ Het eerste lid van artikel 304 *sexies* in ontwerp geeft geen aanleiding tot enige opmerking. Dit lid bepaalt dat de datum van de terbeschikkingstelling van het elektronisch bericht dat door een persoon is verzonden op het beveiligde elektronische platform van de FOD Financiën, wordt beschouwd als de datum van ontvangst van het bericht door de FOD Financiën. Dit helpt ervoor te zorgen dat er voldoende voorspelbaarheid en rechtszekerheid is om te bepalen of het bericht al dan niet binnen de toegestane termijn werd verzonden.

het voorontwerp neutraal is wat betreft de rechtsgevolgen van de gebruikte communicatiemethode. De formulering van artikel 304*sexies* in ontwerp lijkt deze bedoeling echter niet correct weer te geven, aangezien er alleen maar sprake is van "elektronische berichten" - een term die bovendien niet wordt gedefinieerd in het voorontwerp - en niet van berichten die op papier worden verzonden. Met het oog op de voorspelbaarheid en in het belang van de rechtszekerheid voor de betrokkenen moet het voorontwerp zodanig worden aangepast dat het betrekking heeft op alle berichten die een termijn doen lopen (ongeacht of ze op papier of elektronisch worden verzonden) en ervoor wordt gezorgd dat de rechtsgevolgen van de verzonden berichten dezelfde zijn (ongeacht de gebruikte communicatiemethode).

32. Wat het uitgangspunt voor de berekening van de termijnen betreft, blijkt uit de toelichting bij artikel 304*sexies* in ontwerp van het WIB 92 en uit aanvullende informatie dat de datum van verzending van het bericht de begindatum voor de berekening van de termijn is. De raadsman van de aanvrager verduidelijkte dat deze datum wordt begrepen als "*de datum van verzending/poststempeldatum voor een papieren verzending*"²⁴ en als "*datum van terbeschikkingstelling/datum van opladen op het beveiligd elektronisch platform voor een elektronische verzending*". Artikel 304*sexies* in ontwerp van het WIB 92 geeft echter niet aan dat de datum van terbeschikkingstelling van het bericht geldt als datum van verzending, en dat deze datum moet worden opgevat als de datum van verzending/poststempeldatum voor een papieren verzending. Met het oog op de voorspelbaarheid moet het voorontwerp op dit punt dan ook worden **aangevuld**.
33. Aangezien het voorontwerp de bedoeling heeft de datum van terbeschikkingstelling van een elektronisch bericht te laten gelden als de datum van verzending, begrijpt de Autoriteit de reikwijdte van **artikel 304*sexies*, vierde lid**, in ontwerp, van het WIB 92²⁵ niet volledig. Als de datum van terbeschikkingstelling immers geldt als datum van verzending, hoe kunnen deze twee data dan verschillend zijn? De Autoriteit verzoekt de aanvrager dan ook deze bepaling te **verduidelijken of uit het voorontwerp te verwijderen**.

---

²⁴ Een nauwkeurigere formulering dan die in de toelichting bij het artikel "de datum die in het document is vermeld".

²⁵ Dit lid luidt als volgt: "*Wanneer een bericht wordt verzonden door de Federale Overheidsdienst Financiën door middel van een beveiligd elektronisch platform en wanneer de datum van terbeschikkingstelling van het bericht in de titel van het bericht op het beveiligd elektronisch platform van de Federale Overheidsdienst Financiën en de datum van verzending van het bericht verzonden door middel van een beveiligd elektronisch platform verschillend zijn, zal de datum die het voordeligst is voor de betrokken persoon het vertrekpunt van de termijn zijn.*" In de toelichting bij het artikel staat alleen dat dit een "*hypothetische en uitzonderlijke situatie*" is.

5. Geavanceerde elektronische handtekening (nieuw artikel 304septies WIB 92, zoals ingevoegd bij artikel 14 van het voorontwerp)

34. Volgens artikel 304septies in ontwerp van het CIR92 gebeurt, wanneer een document elektronisch wordt ondertekend door de auteur ervan, die ondertekening *"minstens door middel van een geavanceerde elektronische handtekening in de zin van artikel 3.11 van Verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van Richtlijn 1999/93/EG"*.
35. Uit de toelichting bij dit artikel blijkt dat alhoewel de *"gekwaliceerde handtekening [...] degene [is] die het hoogste niveau van rechtszekerheid garandeert"*, *"momenteel [...] echter slechts een klein aantal aanbieders het aanmaken van dit type handtekening toe[staan]"* en dat om een minimum aan rechtszekerheid te garanderen, in het voorontwerp de minimumvereiste van de geavanceerde handtekening moet worden ingevoegd voor documenten die elektronisch door hun auteur worden ondertekend en die naar of vanuit de FOD Financiën worden verzonden.
36. De Autoriteit neemt nota van deze minimumvereiste met betrekking tot de elektronische handtekening, die een passende maatregel vormt voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen: enerzijds maakt een geavanceerde elektronische handtekening het mogelijk om de ondertekenaar ondubbelzinnig te identificeren, waardoor de integriteit van de handtekening wordt gewaarborgd. Anderzijds stelt het voorontwerp deze vereiste als een minimum (*"minstens"*), zodat indien nodig een gekwalificeerde elektronische handtekening kan worden aangemaakt. Volledigheidshalve wijst de Autoriteit erop dat het certificaat van de handtekening van de elektronische identiteitskaart (e-ID) en het certificaat afgegeven op een drager van het type "e-token" worden beschouwd als "gekwaliceerd" in de zin van de Europese eIDAS-verordening, zodat de eID en het e-token overeenkomen met gekwalificeerde handtekeningen²⁶ en dus gelijkwaardig zijn aan handgeschreven handtekeningen (artikel 25 van de eIDAS-verordening).

---

²⁶ Krachtens artikel 3.12 van de eIDAS-verordening is een *"gekwaliceerde elektronische handtekening"*, *"een geavanceerde elektronische handtekening die is aangemaakt met een gekwalificeerd middel voor het aanmaken van elektronische handtekeningen en die gebaseerd is op een gekwalificeerd certificaat voor elektronische handtekeningen"*.

**OM DEZE REDENEN,
is de Autoriteit
van mening dat er redenen zijn om:**

1. te voorzien in een machtiging van de Koning om met een latere regelgevende norm de betrokken beveiligde elektronische platforms en de openbare instellingen/instanties die verwerkingsverantwoordelijke zijn voor de via die platforms uitgevoerde gegevensverwerkingen, aan te wijzen (punten 10 en 13);
2. in artikel 2, § 1, 21° WIB 92, in ontwerp te verwijzen naar een "stelsel voor elektronische identificatie" als bedoeld in artikel 8, lid 2, van Verordening (EU) nr. 910/2014, in plaats van te verwijzen naar een "beveiligingstechniek", en te preciseren dat dit stelsel voor elektronische identificatie minstens een hoog of ten minste substantieel niveau garandeert, in de zin van artikel 8, lid 2, van bovengenoemde verordening (punt 15);
3. artikel 304ter, § 3, WIB 92 in ontwerp aan te vullen om te preciseren dat de keuze van de betrokkene om langs elektronische weg met de FOD Financiën te communiceren, moet gebeuren door een uitdrukkelijke en voorafgaande aanvaarding van het elektronische communicatieproces, en dat deze voorafgaande en uitdrukkelijke toestemming vrij, geïnformeerd en ondubbelzinnig moet zijn (punt 20);
4. artikel 304, § 3, WIB 92 in ontwerp, aan te vullen om te vermelden dat het intrekken van toestemming impliceert dat het bericht voortaan onder verzegelde omslag zal worden verzonden, dat deze intrekking onmiddellijk of desgevallend binnen een korte periode van maximaal 48 uur ingaat, en erin te bepalen dat de FOD Financiën de betrokkenen duidelijk zal informeren over de specifieke modaliteiten voor het intrekken van toestemming en niet alleen over de mogelijkheid om deze intrekking uit te voeren (punt 22);
5. artikel 304^{quater} WIB 92 in ontwerp aan te passen om te bepalen
  - dat de elektronische uitwisseling van berichten tussen de FOD Financiën en houders van een ondernemingsnummer facultatief blijft voor natuurlijke personen die houder zijn van een ondernemingsnummer, en
  - dat natuurlijke personen die houder zijn van een ondernemingsnummer en die uitdrukkelijk hebben ingestemd met de elektronische uitwisseling van berichten met de FOD Financiën, hun instemming te allen tijde moeten kunnen intrekken onder dezelfde voorwaarden als die welke gelden voor natuurlijke personen die geen ondernemingsnummer hebben en die hebben ingestemd met de elektronische uitwisseling van berichten met de FOD Financiën (punt 27);
6. artikel 304^{quater} in ontwerp van het WIB 92 te verduidelijken in het licht van de in punt 28 geformuleerde opmerkingen;

7. artikel 304*sexies* WIB 92 in ontwerp aan te passen zodat het betrekking heeft op alle berichten die een termijn doen lopen (ongeacht of ze op papier of elektronisch worden verzonden) en ervoor wordt gezorgd dat de rechtsgevolgen van de verzonden berichten dezelfde zijn (ongeacht de gebruikte communicatiemethode) (punt 31);
8. artikel 304*sexies* WIB 92 in ontwerp aan te vullen overeenkomstig de in punt 32 geformuleerde opmerkingen;
9. artikel 304*sexies*, vierde lid, WIB 92 in ontwerp te verduidelijken of te verwijderen (punt 33).

Voor het Kenniscentrum,
(get.) Cédrine Molière, directeur